

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
з дисципліни
«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
галузь знань: **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма **«Міжнародний бізнес»**
вид дисципліни: **обов'язкова**

Укладач:
Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії **Чемчикаленко Р. А.**

2022/2023 навчальний рік

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма – «Міжнародні фінанси»
вид дисципліни – обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Укладач:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Чемчикаленко Р. А.

2022/2023 навчальний рік

Зміст

Розділ 1. Теоретичні основи міжнародного фінансового менеджменту

Тема 1. Зміст та система міжнародного фінансового менеджменту

Тема 2. Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії

Тема 3. Активи міжнародних компаній

Тема 4. Міжнародна оцінка вартості активів компанії

Розділ 2. Корпорації на ринку капіталів та сучасна фінансова політика західних фірм

Тема 5. Вартість і структура капіталу міжнародної корпорації

Тема 6. Управління фінансовими ресурсами міжнародної компанії

Тема 7. Міжнародний податковий менеджмент компанії

Тема 8. Управління міжнародними грошовими потоками компаній

Тема 9. Фінансовий менеджмент міжнародних інвестиційних проектів компанії

Тема 10. Управління міжнародними фінансовими ризиками компаній

Тема 11. Фінансова звітність міжнародної компанії та методи її аналізу

Розділ 1. Теоретичні основи міжнародного фінансового менеджменту

Тема 1. Зміст та система міжнародного фінансового менеджменту

Специфіка та завдання міжнародного фінансового менеджменту. Місце та роль міжнародного фінансового менеджменту у системі управління компаніями. Мета міжнародного фінансового менеджменту. Фінансові стратегії та моделі поведінки міжнародних компаній.

Тема 2. Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії

Місце та роль валютно-фінансових відносин в діяльності міжнародної компанії. Вплив динаміки валютного курсу на конкурентоспроможність і діяльність міжнародних компаній. Міжнародні компанії на світовому валютному ринку. Валютні операції міжнародних компаній. Опціонні, свопові та арбітражні операції міжнародної компанії. Національне регулювання валютних операцій міжнародних компаній.

Тема 3. Активи міжнародних компаній

Управління короткостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій. Інструменти управління довгостроковими активами і зобов'язаннями міжнародних корпорацій. Інвестиції міжнародної компанії в цінні папери. Дохідність і ризик цінних паперів міжнародних компаній. Формування міжнародного портфелю цінних паперів. Конверсія валюти і нарахування відсотків

Тема 4. Міжнародна оцінка вартості активів компанії

Організація експертного оцінювання вартості підприємства. Основні принципи оцінки вартості активів компанії. Етапи вибору методів визначення вартості підприємства та їх інформаційне забезпечення. Методи дохідного підходу в оцінюванні вартості підприємства. Оцінка вартості підприємства методами ринку капіталу та ринкових угод.

Розділ 2. Корпорації на ринку капіталів та сучасна фінансова політика західних фірм

Тема 5. Вартість і структура капіталу міжнародної корпорації

Економічний зміст, функції і склад капіталу. Методи визначення вартості власного капіталу. Теорія арбітражного ціноутворення С. Росса. Структура капіталу і вартість компанії. Графічний аналіз ціни капіталу і ризику. Структура капіталу і ідеальне фінансове середовище: теорема Модільяні і Міллера. Структура капіталу і ризик. Модель вартості капіталу (CAPM).

Тема 6. Управління фінансовими ресурсами міжнародної компанії

Особливості формування фінансових ресурсів міжнародної компанії. Вибір джерел фінансування з врахуванням їх ризику. Управління грошовими потоками міжнародної компанії. Управління короткостроковими активами і пасивами

міжнародної компанії. Управління довгостроковими активами і пасивами міжнародної компанії. Фінансовий менеджмент у сфері прямих іноземних інвестицій.

Тема 7. Міжнародний податковий менеджмент компанії

Сутність та економічний зміст міжнародного податкового планування. Етапи міжнародного податкового планування діяльності корпорацій. Межі міжнародного податкового планування та використання угод про усунення подвійного оподаткування. Трансфертні ціни та їх вплив на стратегію податкового планування у міжнародних компаніях. Податкове навантаження та ефективність міжнародного податкового планування. Управління податковими ризиками в групі компаній міжнародної корпорації.

Тема 8. Управління міжнародними грошовими потоками компанії

Сутність грошового потоку, критерії класифікації та види грошових потоків. Управління грошовими потоками підприємства. Аналіз грошових потоків підприємства.

Тема 9. Фінансовий менеджмент міжнародних інвестиційних проектів компанії

Особливості і структура інвестиційних проектів. Оцінка та критерії відбору інвестиційних проектів. Методи оцінки інвестиційних проектів. Альтернативні методи оцінки інвестиційних проектів. Портфель реальних інвестиційних проектів.

Тема 10. Управління міжнародними фінансовими ризиками компанії

Характеристика ризиків об'єкта фінансового управління. Класифікація фінансових ризиків підприємства за основними ознаками. Характеристика основних видів систематичних та несистематичних ризиків підприємства. Сутність, цілі та завдання управління фінансовими ризиками підприємства. Система основних завдань управління фінансовими ризиками. Основні принципи управління фінансовими ризиками. Функції та механізм управління фінансовими ризиками. Основні етапи процесу управління фінансовими ризиками. Зовнішні та внутрішні фактори, що генерують фінансові ризики підприємства. Ризик та ефективність міжнародних капіталовкладень.

Тема 11. Фінансова звітність міжнародної компанії та методи її аналізу

Форми фінансової звітності та їх призначення. Баланс міжнародної компанії. Звіт про прибутки та збитки міжнародної компанії. Консолідований звіт про акціонерний капітал і звіт про рух грошових коштів. Основні фінансові коефіцієнти і їх аналіз.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**
галузь знань – **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність – **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма – **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни – **обов'язкова**

Укладач:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Чемчикаленко Р. А.

2022/2023 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Міжнародний фінансовий менеджмент» відноситься до циклу обов'язкових профільюючих дисциплін для спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Мета курсу: формування системи теоретичних та фахових компетентностей стосовно структури, функціонування, регулювання та здійснення міжнародного фінансового менеджменту компанії.

Практичні заняття покликані поглибити теоретичні та методологічні знання студентів з даного курсу, сприяти набуттю ними практичних навичок щодо використання фінансового інструментарію в міжнародній фінансовій діяльності бізнесу.

В процесі підготовки питань на практичні заняття та виконання практичних робіт студенти зобов'язані працювати з допоміжною навчальною та науковою літературою, застосовуючи елементи самостійного наукового пошуку.

Тематика практичних занять

Семінарське заняття 1. Тема: «Зміст та система міжнародного фінансового менеджменту. Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії».

Практичне заняття 1. Тема: «Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей у часі».

Практичне заняття 2. Тема: «Порядок урахування фактору інфляції».

Практичне заняття 3. Тема: «Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії».

Практичне заняття 4. Тема: «Стратегічний аналіз та планування маркетингової діяльності з використанням матричної моделі BCG та засобів MS Excel».

Практичне заняття 5. Тема: «Інвестиції в засоби виробництва».

Практичне заняття 6. Тема: «Фінансова звітність міжнародної компанії та методи її аналізу».

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

**Тема: «Зміст та система міжнародного фінансового менеджменту.
Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії»**

Мета: формування інформаційної бази щодо основних концепцій фінансового менеджменту

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення.

Контрольні питання (питання щодо інформаційних повідомлень) до теми:

1. Концепція економічних пріоритетів власників
2. Сучасна портфельна теорія
3. Концепція вартості капіталу
4. Концепція структури капіталу
5. Теорія дивідендної політики
6. Концепція зміни вартості грошей з часом
7. Концепція взаємозв'язку рівня прибутковості та ризику
8. Модель оцінки опціонів
9. Модель оцінки ФА з урахуванням систематичного ризику
10. Моделі оцінки акцій та облігацій на основі їх прибутковості
11. Концепція агентських відносин
12. Гіпотеза ефективності ринку
13. Концепція асиметричності інформації
14. Арбітражна теорія ціноутворення

Питання для самоконтролю та самоперевірки

1. В чому полягає специфіка міжнародного фінансового менеджменту?
2. Вкажіть основні відмінності «міжнародного фінансового менеджменту» від «фінансового менеджменту» національних корпорацій?
3. Розкрийте основні завдання міжнародного фінансового менеджменту.
4. Які важливі фактори, що впливають на визначення конкурентних переваг країни, впливають на формування системи міжнародного фінансового менеджменту?
5. Назвіть головні теоретичні концепції і моделі фінансового менеджменту.
6. Які особливості відрізняють сферу міжнародного фінансового менеджменту?
7. Назвіть основні джерела засобів фінансування міжнародної корпорації?
8. Виділіть внутрішні джерела формування капіталу міжнародної корпорації.
9. Вкажіть основну мету міжнародного фінансового менеджменту.
10. Охарактеризуйте фінансові ризики з якими стикаються міжнародні корпорації в умовах ведення міжнародного бізнесу?
11. Вкажіть основні канали поширення економічного ризику?

12. Що таке крайній ризик? В яких умовах ведення міжнародного бізнесу корпорації з ним стикаються?

13. Охарактеризуйте основні фінансові стратегії міжнародних корпорацій.

14. Розкрийте головні теоретичні концепції міжнародного фінансового менеджменту.

Практичне заняття 1

Тема «Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей у часі»

Мета: формування навичок оцінювання вартості грошей у часі

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

Методичні рекомендації та завдання

1. Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей за простими відсотками

1.1. Для розрахунків суми простого відсотка в процесі зростання вартості (компаудинга) використовується формула

$$I = P \cdot n \cdot i, \quad (1)$$

де I – сума відсотка за обумовлений період часу в цілому; P – початкова сума (вартість) грошей; n – кількість інтервалів, за якими виконується розрахунок відсоткових платежів; i – ставка відсотка, що використовується.

У цьому випадкові майбутня вартість вкладу з урахуванням суми відсотка визначається за формулою

$$S = P + I = P \cdot (1 + n \cdot i). \quad (2)$$

Завдання 1. Необхідно визначити суму простого відсотка за рік при наступних вихідних даних: початкова сума вкладу $P = 1000$ у.о.; відсоткова ставка, що виплачується щоквартально, $i = 20\% = 0,2$.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (1) отримуємо суму простого відсотка $I = P \cdot n \cdot i$.

1) За формулою (2) визначаємо майбутню вартість вкладу

2) $S = P + I = P \cdot (1 + n \cdot i)$

1.2. Для розрахунку суми простого відсотка у процесі дисконтування вартості (тобто суми дисконту) використовується формула

$$D = S - S \cdot 1/(1 + n \cdot i) \quad (3)$$

де D – сума дисконту (що розрахована за простими відсотками) за обумовлений період часу в цілому; S – вартість коштів; n, i – див. формулу (1).

Тоді поточна вартість грошей (P) (або первісна їх вартість) з урахуванням суми дисконту визначається за формулою

$$P = S - D = S * 1 / (1 + n * i) \quad (4)$$

Завдання 2. Необхідно розрахувати суму дисконту за простим відсотком за рік при таких вихідних даних: кінцева сума вкладу визначена у розмірі $S = 1000$ у.о.; дисконтна ставка становить $i = 20\% = 0,2$ у квартал/

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (3) визначаємо суму дисконту

За формулою (4) розраховуємо поточну вартість грошей

2. Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей за складними відсотками

2.1. Для розрахунку майбутньої суми вкладу (вартості грошей) у процесі його зростання використовується формула

$$S_c = P * (1 + i)^n, \quad (5)$$

де S_c – майбутня сума вкладу (грошей) при його зростанні за складними відсотками; P – первинна (початкова) вартість вкладу; i – ставка відсотка, що використовується; n – кількість інтервалів, за якими здійснюються відсоткові платежі.

Завдання 3. Необхідно визначити майбутню вартість вкладу і суму складного відсотка за весь період інвестування при таких вихідних даних: початкова вартість – $P = 1000$ у.о.; відсоткова ставка, що використовується для розрахунку складного відсотка, визначена у розмірі $i = 20\% = 0,2$ у квартал; загальний термін інвестування T_3 .

Рекомендації до розв'язання:

1) За формулою (5) визначаємо майбутню вартість вкладу $S = P * (1 + i)^n$

2) За формулою (6) розраховуємо суму відсотка I_c

Для розрахунку поточної вартості грошей у процесі дисконтування за складними відсотками використовується формула

$$P_c = S_c / (1 + i)^n \quad (7)$$

де P_c – початкова (поточна) вартість грошей (сума вкладу); S_c – майбутня вартість вкладу при його зростанні, що обумовлена вимогами інвестування; i – ставка відсотка, що використовується; n – кількість інтервалів, за якими виконуються платежі.

Відповідно сума дисконту D_c буде

$$D_c = S - P_c \quad (8)$$

Завдання 4. Необхідно визначити поточну вартість грошей і суму дисконту за складними відсотками при наступних вихідних даних: майбутня вартість грошей $S = 1000$ у.о.; ставка складного відсотка для дисконтування, що використовується, – $i = 20\% = 0,2$ у квартал.

Рекомендації до розв'язання:

1) За формулою (7) отримуємо поточну вартість

За формулою (8) розраховуємо суму дисконту

2.3. Для визначення середньої відсоткової ставки (i_{cp}), що використовується при розрахунках вартості грошей за складними відсотками, використовується формула

$$i_{cp} = (S_c/P_c)^{1/n} - 1 \quad (9)$$

де S_c – майбутня вартість грошей; P_c – поточна вартість грошей; n – кількість інтервалів, для яких виконується кожний відсотковий платіж.

Завдання 5. Необхідно розрахувати річну ставку дохідності облігацій при наступних умовах: номінал облігації, що підлягає погашенню через 3 роки, становить 1000 у.о.; вартість, за якою акція реалізується в період її емісії (початкова), складає 600 у.о.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (9) визначаємо середньорічну ставку дохідності

Тривалість загального періоду платежів, що виражена кількістю його інтервалів, при розрахунках вартості коштів (грошей) за складними відсотками розраховується так:

$$n = \log (S_c/P_c) / \log (1 + i) \quad (10)$$

де S_c і P_c – майбутня і поточна вартість грошей, i – ставка складного відсотка.

2.5. Визначення ефективної відсоткової ставки (i_e) в процесі зростання вартості грошей за складними відсотками виконується за формулою:

$$i_e = (1+i/n)^n - 1 \quad (11)$$

де i_e – ефективна середньорічна відсоткова ставка при зростанні вартості грошей за складними відсотками; i – періодична відсоткова ставка, що використовується при зростанні вартості грошей за складними відсотками; n – кількість інтервалів, за якими виконується кожен відсотковий платіж за періодичними відсотковими ставками протягом року.

Завдання 6. Необхідно визначити ефективну середньорічну відсоткову ставку при наступних умовах: грошова сума 1000 у.о. розміщена в комерційному банку на депозитному вкладі терміном на два роки; річна ставка, за якої щоквартально здійснюється нарахування відсотка, дорівнює $i = 10\% = 0,1$.

Рекомендації до розв'язання:

За допомогою формули (11) визначаємо ...

Висновок.

Завдання 7. Інвестору треба розмістити 100 у.о. на депозитний вклад терміном на один рік. Один банк пропонує інвестору платити дохід за складними відсотками у розмірі 23% у квартал; другий – 30% кожні 4 місяці; третій – 45% два рази на рік; четвертий – 100% один раз на рік. Необхідно визначити, у якому банку умови розміщення вкладу найкращі.

3. Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей при анuitеті

3.1. Для визначення майбутньої вартості анuitету на умовах попередніх платежів (пренумерандо) використовується формула:

$$SApre = ((R * (1+i)^n - 1) / i) * (1+i) \quad (12)$$

де $SApre$ – майбутня вартість анuitету, що здійснюється на умовах попередніх платежів (пренумерандо); R – член анuitету, який характеризує розмір окремого платежу; i – відсоткова ставка, що використовується; n – кількість інтервалів, за якими виконуються платежі.

Завдання 8. Необхідно визначити майбутню вартість анuitету, що здійснюється на умовах попередніх платежів (пренумерандо), при таких вихідних даних: загальний період платежів = 5 років; інтервал платежів запланований 1 раз на рік (= 1 рік), тобто платежі вносяться на початку кожного року; сума кожного платежу (члена анuitету) – $R = 1000$ у.о.; використана для розрахунків зростання вартості відсоткова ставка становить $i = 10\% = 0,1$ на рік; кількість інтервалів 5.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (12) визначаємо майбутню вартість анuitету, що здійснюється на умовах попередніх платежів (пренумерандо),

3.2. Для розрахунку майбутньої вартості анuitету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо), використовується формула:

$$SApost = ((R * (1+i)^n - 1) / i) \quad (13)$$

де $SApost$ – майбутня вартість анuitету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо); R – член анuitету, що характеризує розмір окремого платежу; i – відсоткова ставка, що використовується; n – кількість інтервалів, за якими виконуються платежі.

Завдання 9. Необхідно розрахувати майбутню вартість анuitету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо), для вихідних даних, які викладені у попередньому Завданні 8.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (13) визначаємо майбутню вартість анuitету на умовах майбутніх платежів (постнумерандо)

Порівняння результатів завдань 8 і 9 дає змогу відмітити, що .....

3.3. Для розрахунку поточної вартості анuitету, що реалізується на умовах попередніх платежів (пренумерандо), використовується формула

$$PApre = R * (1 - (1+i)^{-n}) / i * (1+i) \quad (14)$$

де $PApre$ – поточна вартість ануїтету, що здійснюється на умовах попередніх платежів (пренумерандо); R – член ануїтету, що характеризує розмір окремого платежу; i – використана відсоткова (дисконтна) ставка.

Завдання 10. Необхідно визначити поточну вартість ануїтету, здійсненого на умовах попередніх платежів (пренумерандо), для наступних вихідних даних: період платежів за ануїтетом визначений у кількості = 5 років; інтервал платежів становить = 1 рік (при внесенні платежу на початок року); сума кожного окремого платежу (члена ануїтету) – $R = 1000$ у.о.; ставка відсотка (дисконту), що використовується, дорівнює $i = 10\% = 0,1$ на рік; кількість інтервалів 5.

Рекомендації до розв’язання:

За формулою (14) визначаємо поточну вартість ануїтету, що здійснюється на умовах попередніх платежів (пренумерандо),

3.4. При розрахунках поточної вартості ануїтету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо), використовується формула:

$$PApost = R * ((1 - (1 + i)^{-n}) / i) \quad (15)$$

де $PApost$ – поточна вартість ануїтету, що здійснюється на умовах наступних платежів.

Завдання 11. Необхідно розрахувати поточну вартість ануїтету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо), за даними, що подані у попередньому завданні 10.

Рекомендації до розв’язання:

За формулою (15) розраховуємо поточну вартість ануїтету, що здійснюється на умовах наступних платежів (постнумерандо),

Порівняння результатів завдань 10 і 11 свідчить про те, що .....

3.5. Для розрахунку розміру окремого платежу при відомій (заданій) майбутній вартості ануїтету використовується формула:

3.6. Для розрахунку розміру окремого платежу при заданій поточній вартості ануїтету використовуємо формулу:

$$R = SApost * (i / (1 + i)^n - 1) \quad (16)$$

3.7. У процесі розрахунку ануїтету можна використовувати такі спрощені формули (18) і (19):

$$R = PApost * ((i * (1 + i)^n) / (1 - (1 + i)^{-n})) \quad (16)$$

а) майбутня вартість ануїтету, що здійснюється на умовах наступних платежів, розраховується за формулою

$$SApost = R * I_A, \quad (18)$$

де R – член ануїтету, що характеризує розмір одного платежу; I_A – коефіцієнт зростання вартості ануїтету, що визначається за спеціальними таблицями, з урахуванням прийнятої відсоткової ставки та кількості інтервалів n у загальному періоді платежів;

б) поточна вартість ануїтету визначається за формулою

$$PA_{post} = R * D_A, \quad (19)$$

де D_A – коефіцієнт дисконтування ануїтету, який визначається аналогічно попередньому випадку за таблицями.

Використання формул (18) і (19), а також таблиць для визначення та суттєво спрощує розрахунки.

Практичне заняття 2

Тема: «Порядок урахування фактору інфляції»

Мета: формування навичок урахування фактору інфляції в фінансових розрахунках

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

1. Методичний інструментарій прогнозування річного темпу інфляції

Цей метод розрахунку ґрунтується на очікуваних середньомісячних темпах інфляції. Така інформація друкується в спеціальній літературі у прогнозах економічного та соціального розвитку держави на наступний період. Ця інформація є основою для подальших інвестиційних розрахунків і програм.

1.1. Для прогнозування річного темпу інфляції (TI_P) використовується формула

$$TI_P = (1 + TI_M)^{12} - 1, \quad (1)$$

де TI_M – очікуваний середньомісячний темп інфляції.

Завдання 1. Необхідно визначити річний темп інфляції, якщо відповідно до прогнозу економічного і соціального розвитку держави (або за власними прогнозами й розрахунками) очікуваний середньомісячний темп інфляції визначається $TI_M = 3\% = 0,03$.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (1) визначаємо

$$TI_P = (1 + TI_M)^{12} - 1 = \dots$$

За формулою (1) можна розрахувати темп інфляції на кінець будь-якого місяця року

$$TI_i = (1 + TI_M)^i - 1, \text{ де } i = 1, 2, \dots, 12 - \text{ номер місяця року.}$$

1.2. Для прогнозування річного індексу інфляції (II_P) використовується формула

$$II_P = 1 + TI_P, \quad (2)$$

$$\text{або } II_P = (1 + TI_P)^{12}. \quad (3)$$

Завдання 2. Виходячи з умов задачі 1, необхідно визначити прогнозний індекс інфляції.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (2) розраховуємо

$$I_p = 1 + TI_p =,$$

або за формулою (21) – $I_p = (1 + TI_p)^{12} =$

2. Методичний інструментарій формування реальної відсоткової ставки з урахуванням фактору інфляції

Ця процедура базується на прогнозуванні номінального рівня реальної відсоткової ставки на інвестиційному ринку. В основу розрахунку покладено модель Фішера, яка має вигляд

$$I_p = \frac{I - TI}{1 + TI}, \quad (4)$$

де I_p – реальна відсоткова ставка (фактична або прогнозна на певний період); I – номінальна відсоткова ставка (фактична чи прогнозна на певний період); TI – темп інфляції (фактичний або прогнозний на певний період).

Завдання 3. Необхідно розрахувати реальну відсоткову ставку на наступний рік для опціонних і ф'ючерсних операцій на фондовій біржі з урахуванням таких даних: номінальна річна відсоткова ставка за цими операціями на фондовому ринку, що склалася, становить $I = 19\% = 0,19$; прогнозний річний темп інфляції $TI = TI_p = 7\% = 0,07$.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (4) (моделлю Фішера) визначаємо

$$I_p = \frac{I - TI}{1 + TI} = \dots$$

3. Методичний інструментарій оцінювання вартості грошей з урахуванням фактору інфляції

Цей метод дозволяє розрахувати як майбутню, так і поточну їх вартість із відновною „інфляційною складовою”.

3.1. Для оцінювання майбутньої вартості грошей з урахуванням фактора інфляції використовується формула

$$S_H = P[(1 + I_p)/(1 + TI)]^n, \quad (5)$$

де S_H – номінальна майбутня вартість вкладу (грошей) з урахуванням фактору інфляції; P – початкова сума вкладу; I_p – реальна відсоткова ставка; TI – прогнозний темп інфляції; n – кількість інтервалів, за якими виконується кожний платіж.

Завдання 4. Визначити номінальну майбутню вартість вкладу з урахуванням фактору інфляції при наступних даних: початкова сума вкладень становить $P = 1000$ у.о.; реальна річна відсоткова ставка, яка використовується для зростання вартості вкладу, – $I_p = 20\% = 0,2$; прогнозний річний темп інфляції – $TI = 12\% = 0,12$; загальний період розміщення вкладу – $T_z = 3$ роки при інтервалі нарахування відсотка 1 раз на рік ($t_i = 1$ рік), тобто $n = \frac{T_z}{t_i} = 3$.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (5) визначаємо

$$S_H = P[(1 + I_p) \cdot (1 + TI)]^n =$$

3.2. Для оцінювання поточної вартості грошей з урахуванням фактору інфляції використовується формула

$$P_p = \frac{S_H}{[(1+I_p) \cdot (1+TI)]^n}, \quad (6)$$

де P_p – реальна поточна сума вкладу (грошей) з урахуванням фактору інфляції; S_H – очікувана номінальна майбутня вартість вкладу (грошей); I_p – реальна відсоткова ставка, яка використовується в процесі дисконтування вартості.

Завдання 5. Необхідно визначити реальну поточну вартість грошей при таких умовах: очікувана номінальна вартість грошей становить $S_H=1000$ у.о.; реальна відсоткова ставка, що використовується в процесі дисконтування вартості, дорівнює $I_p = 20\% = 0,2$ на рік; прогнозний річний темп інфляції – $TI = 12\% = 0,12$; період дисконтування – $T_s = 3$ роки, а його інтервал – $t_i = 1$ рік (тобто $n = \frac{T_s}{t_i} = 3$).

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (6) визначаємо

$$P_p = \frac{S_H}{[(1+I_p) \cdot (1+TI)]^n} =$$

4. Методичний інструментарій формування необхідного рівня дохідності інвестиційних операцій з урахуванням фактору інфляції

4.1. Для визначення необхідного розміру інфляційної премії використовується формула

$$\Pi_i = P \cdot TI, \quad (7)$$

де P – початкова вартість коштів; TI – темпи інфляції у період, що розглядається.

Завдання 6. Визначити розмір річної інфляційної премії при наступних умовах: початкова вартість грошей – $P = 1000$ у.о.; прогнозний темп інфляції – $TI = 12\% = 0,12$.

Рекомендації до розв'язання:

За формулою (7) визначаємо $\Pi_i = P \cdot TI =$ тобто рівень інфляційної премії дорівнює темпу інфляції.

4.2. Для визначення загальної суми необхідного доходу по інвестиціях (D_H) і необхідного рівня дохідності інвестиційних операцій з урахуванням фактору інфляції ($\mathcal{U}D_H$) використовуються формули:

$$D_H = D_p + \Pi_i; \quad \mathcal{U}D_H = \frac{D_H}{D_p} - 1, \quad (8)$$

де D_H – реальна сума необхідного доходу по інвестиційних операціях, визначена за простими або складними відсотками.

Практичне заняття 3

Тема: «Валютно-фінансове середовище міжнародної компанії»

Мета: формування навичок оцінки ефективності укладання форвардних угод в міжнародному бізнесі та фінансах.

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

Методичні рекомендації до розрахунків викладені в презентаціях до лекційного матеріалу.

Завдання 1. Клієнт має намір захеджувати ризики зростання курсу у майбутньому та укласти FORWARD з Банком на купівлю USD 1 mln на 2 місяці. Форвардне покриття строком на 60 днів складає 5%. Курс «SPOT» - 37,56. База для розрахунку форвардної угоди – 365 днів. Ставки в день укладання угоди: offer по UAH 60 днів – 10%, bid по USD 60 днів – 0,75%

Визначити ставку форвардної угоди, форвардний курс та грошове покриття.

Завдання 2. Клієнт має намір захеджувати ризики падіння курсу у майбутньому та укласти FORWARD з Банком на продаж USD 2 mln на 3 місяці. Форвардне покриття строком на 90 днів планується на рівні 7%. Курс «SPOT» на момент укладання угоди - 42,10 грн / USD, а на момент виконання угоди – 37,56 грн / USD. База для розрахунку форвардної угоди – 360 днів. Ставки в день укладання угоди: offer по USD 60 днів – 2,75% bid по UAH 60 днів – 6,5%.

Визначити доцільність укладання відповідної угоди.

Завдання 3. Клієнт має намір захеджувати ризики зростання курсу у майбутньому та укласти NDF з Банком на купівлю USD 5 mln на 2 місяці. Форвардне покриття строком на 60 днів – 7%. Курс «SPOT» - 42,10. Курс фіксингу на дату проведення розрахунків – 43,23. База для розрахунку форвардної угоди – 365 днів. Ставки в день укладання угоди: offer по UAH 60 днів – 10,5%, bid по USD 60 днів – 0,75%.

Визначте хто й в якій сумі в такій ситуації має оплатити суму різниці між курсом форвардної угоди та курсом фіксингу

Завдання 4. Клієнт має намір захеджувати ризики падіння курсу у майбутньому та укласти NDF з Банком на продаж USD 1 mln на 60 днів. Форвардне покриття строком на 60 днів – 4%. Курс «SPOT» - 41,10. Курс фіксингу на дату проведення розрахунків – 38,00. База для розрахунку форвардної угоди – 360 днів. Ставки в день укладання угоди: offer по USD 60 днів – 3,75%, bid по UAH 60 днів – 5,5%.

Який фінансовий результат відповідної угоди для клієнта банку.

Завдання 5. Визначити вигідність вкладення USD 2000 за офіційним курсом НБУ 37,56 на гривневий депозит строком на 3 місяці під 14,5 % річних за умови, що сано́м на момент внесення коштів до установи банку курс продажу відповідної валюти складає 40,80, а в кінці операції становитиме 43,00.

Практичне заняття № 4

Тема «Вартість і структура капіталу міжнародної корпорації»

Мета: формування навичок оцінки ефективності формування структури капіталу міжнародної корпорації.

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

Методичні рекомендації та завдання

Важливим елементом оцінки вартості підприємства є визначення вартості капіталу, який є в його розпорядженні. Згідно із сучасними тенденціями в теорії і практиці фінансової діяльності вартість капіталу підприємства рекомендується розраховувати на основі використання так званої моделі середньозваженої вартості капіталу (СЗВК), (Weighted Average Cost of Capital = WACC):

$$WACC = K_{вк} \times \frac{BK}{K} + K_{пк} \times \frac{ПК}{K}, \quad (1)$$

$K_{вк}$ – очікувана ставка вартості власного капіталу;

$K_{пк}$ – очікувана ставка вартості позичкового капіталу;

K – сума капіталу підприємства;

BK – сума власного капіталу;

$ПК$ – сума позичкового капіталу.

Вартість залежить від структури капіталу, а також ціни залучення капіталу від власників і кредиторів. Такий метод застосовується в англосаксонській практиці фінансової діяльності тобто при розрахунку середньозваженої вартості капіталу здебільшого враховуються власний капітал та фінансова заборгованість. На практиці при розрахунку вартості залучення позичкового капіталу слід враховувати податковий фактор.

Якщо СОП – податковий мультиплікатор (коефіцієнт, який характеризує ставку податку на прибуток), а проценти за користування позичками відносяться на валові витрати підприємства, то модель визначення середньозваженої вартості капіталу можна уявити в такому вигляді:

$$WACC = K_{вк} \times \frac{BK}{K} + (1 - СОП) \times K_{пк} \times \frac{ПК}{K} \quad (2)$$

Механізм оцінки впливу використання запозичених коштів на рентабельність власного капіталу будується на врахуванні дії фінансового важеля. Ефект фінансового важеля відображає принцип зростання доходів власників за рахунок залучення запозичених коштів. Рівень ефекту фінансового важеля залежить від умов кредитування, наявності пільг при оподаткуванні кредитів та порядку оплати відсотків за кредит і визначається за формулою:

$$EФВ = (1 - СОП) \times \frac{Пр + Вкр}{Б} - СРСП \times \frac{ПК}{ВК} \quad (3)$$

ЕФВ – ефект фінансового важеля;

СОП – ставка оподаткування прибутку;

Пр – прибуток підприємства;

Вкр – відсотки за кредит;

Б – підсумок балансу активів;

СРСП – середня розрахункова ставка процента (фінансові витрати на 1 грн. позичених коштів або відношення суми відсотків, що сплачені за кредит до загальної суми кредитів);

ПК – позичені кошти, на які нараховуються відсотки;

ВК – власні кошти;

(Пр + Вкр) = НРЕІ – нетто-результат експлуатації інвестицій;

(Пр + Вкр)/Б = ЕРА – економічна рентабельність активів;

(ЕРА - СРСП) – диференціал фінансового важеля;

ПК /ВК – плече фінансового важеля.

На основі розрахованого ефекту фінансового важеля можна зробити наступні висновки:

1) якщо нова позика приносить підприємству збільшення рівня ЕФВ, це є вигідним. Але при цьому необхідно слідкувати за станом диференціалу: при нарощуванні плеча фінансового важеля банків є схильність компенсувати зростання свого ризику за рахунок підвищення ціни кредиту;

2) ризик кредитора виражається через величину диференціалу: чим він більше, тим менше ризик і навпаки;

3) розумний фінансовий менеджер не буде збільшувати за будь-яку ціну плече фінансового важеля, а регулюватиме його в залежності від диференціалу;

4) диференціал не повинен бути від'ємним.

Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу підприємства за рахунок залучення в господарський оборот позикового капіталу, незважаючи на його платний характер.

Приріст прибутку за рахунок використання кредитних ресурсів визначається за формулою:

$$ПП = \frac{ЕРА - СРСР \times (1 - СОП) \times ПК}{100} \quad (4)$$

ПП – приріст прибутку за рахунок використання кредитних ресурсів;
 ЕРА – економічна рентабельність активів;
 СОП – ставка оподаткування прибутку;
 ПК – середня вартість позичених коштів, на які нараховуються відсотки.

Ціна власного капіталу розглядається з позиції втраченої вигоди, при цьому необхідно враховувати особливості формування окремих його складових, а саме статутного капіталу – ціну акцій даного підприємства. Існують такі методи визначення ціни акціям: метод доходів; метод дивідендів; оцінка ризику на основі моделі САМР.

Метод доходів будується на розрахунку коефіцієнтів: співвідношення ринкової ціни акції (Рц) і прибутку на одну акцію (Пр), що визначається, в свою чергу, відношенням прибутку, направлено на виплату дивідендів, на кількість акцій. Приблизна оцінка майбутньої прибутковості акцій:

$$K = \frac{Пр}{Рц} \quad (5)$$

Метод дивідендів на основі моделі М. Гордона:

$$K = \frac{Да}{Нпра} + Тр. \quad (6)$$

Та – прогнозний дивіденд на акцію;
 Нпра – необхідна норма прибутку на акцію;
 Трд – очікуваний темп росту дивідендів.

Більш вдосконалим і точним є метод оцінки ризику на основі моделі оцінки капітальних активів (САРМ), який визначається за формулою:

$$САРМ(Ra) = i + (Rm - i) \times \beta a \quad (7)$$

i – рентабельність безризикових вкладень;
 Rm – середньо ринкова рентабельність;
 βa – систематичний ризик властивий аналізованому активу.

Коефіцієнт бета є показником систематичного ризику (β). Даний показник трактується як коефіцієнт еластичності, який показує на скільки зміна ціни акції підприємства обумовлена ринковими тенденціями.

Значення β -коефіцієнта слід інтерпретувати таким чином:

Якщо $\beta=1$, то ризик інвестицій в аналізований актив знаходиться на рівні ринкового, а отже, і премія за ризик буде наближеною до середньоринкової ставки дохідності;

якщо $\beta>1$, то вкладення в актив вважатимуться такими, яким властивий вищий, ніж середньоринковий рівень ризиковості, а отже, інвестори вимагатимуть більшу, ніж середньоринкову норму дохідності;

якщо $\beta<1$, то це свідчить, що ризик інвестицій нижчий за середньоринковий ризик інвестицій в аналізований актив, як наслідок – премія за ризик, на яку сподіватиметься інвестор буде меншою, ніж середньоринкова;

якщо $\beta=0$, то це означає, що ризик вкладень в актив становить 0; ідеться про безризикові інвестиції.

Завдання 1. Капітал підприємства сформовано за рахунок таких джерел: випущених акцій – 300 тис. грн.; довгострокових боргових зобов'язань – 100 тис. грошових одиниць (далі – г.о.); поточних зобов'язань – 150 тис. г.о. Вартість залучення капіталу шляхом випуску акцій – 14%, випуску довгострокових облігацій – 12%, залучення короткострокових кредитів – 10% річних. Визначити середньозважену вартість користування капіталом. Як вона зміниться, якщо підприємство ще залучить капітал шляхом випуску довгострокових облігацій на суму 100 тис. г.о.?

Завдання 2. Ринкова вартість звичайних акцій компанії складає 450 000 грн., привілейованих акцій – 120 000 грн., а загального позикового капіталу – 200000 грн. Вартість власного капіталу компанії – 14%, привілейованих акцій – 10%, облігацій – 9%. Визначити зважену середню вартість капіталу компанії при ставці податку $T=18\%$.

Завдання 3. Акціонерний капітал підприємства складають прості акції. Кількість акцій – 100 000 шт., балансова вартість акції – 70 грн.. Обсяг позикового капіталу – 1000 000 грн. Вартість акціонерного капіталу – 15%, позикового – 13%. Ставка податку на прибуток підприємства – 18%.

Визначити середньозважену вартість капіталу (СЗВК) та дивіденди, сплачені на одну акцію, якщо дохід до виплати процентів та податків (ДВПП) становить 2 030 000 грн. Весь прибуток розподіляється серед акціонерів у вигляді дивідендів. Як зміниться СЗВК і дивіденд у розрахунку на акцію, якщо підприємство викупить за балансовою вартістю 25% акцій і на таку саму суму випустить і розмістить облігації. Як передбачають менеджери підприємства, вартість акціонерного капіталу при цьому зросте до 17%, а позикового – до 14%. (Вважаємо, що діяльність підприємства є стабільною, а дохід до виплати процентів та податків не змінюється в результаті змін у структурі капіталу.)

Завдання 4. Підприємство характеризується такими показниками діяльності: прибуток, отриманий підприємством від звичайної діяльності 300 тис. грн. вартість активів підприємства: на початок року – 980 тис. грн.; на кінець року – 1200 тис. грн.; витрати на обслуговування боргових зобов'язань, –

70,0 тис. грн.; розмір позикових ресурсів: на початок року – 340 тис. грн.; на кінець року – 368 тис. грн.; вартість власного капіталу: на початок року – 800,0 тис. грн.; на кінець року – 900,0 тис. грн. Розрахувати ефект «фінансового важеля».

Завдання 5. Визначити величину плеча фінансового важеля підприємства, якщо: ефект фінансового важеля – 0,27; прибуток – 40 тис. грн.; необоротні активи – 50 тис. грн.; оборотні активи – 28 тис. грн.; витрати майбутніх періодів – 10 тис. грн.; сума кредиту – 60 тис. грн.; відсоткова ставка – 15%.

Завдання 6. За допомогою методу CAPM необхідно здійснити оцінку доцільності вкладення коштів в акції трьох корпорацій А, В та С на основі таких даних:

Показник	А	В	С
Очікувана рентабельність інвестиції,%	13	17	12
β – коефіцієнт	1	1,3	0,7
Середня доходність ринкового портфеля інвестицій,%	12	12	12
Безризикова процентна ставка на ринку капіталів,%	7	7	7

Пояснити економічний зміст β -коефіцієнту. Як розуміти його значення для вищезгаданих корпорацій?

Завдання 7. Міжнародна компанія розглядає два незалежних варіанти інвестування вільних грошових коштів: у придбання акцій та формування портфелю облігацій. Інвестиційному менеджеру необхідно обґрунтувати доцільність придбання акцій обраного типу та визначити доходність інвестиційного портфелю облігацій, якщо:

1. Номінал акції, яку передбачається придбати, складає 50 грошових одиниць (діла - г.о.). Розмір дивідендних виплат по акції 15 г.о. Згідно прогнозів фінансових аналітиків через рік дана акція буде коштувати 54 г.о.

2. Безризикова ставка відсотку на фондовому ринку становить 8%; ринкова ставка доходності аналогічних акцій – 14%; β -коефіцієнт дорівнює 1,2.

3. Інвестиційний портфель передбачається сформувати з двох видів облігацій. Поточна ринкова вартість першої облігації – 925 г.о., їх кількість у портфелі – 100 штук, повна доходність цього виду облігації – 25%. Поточна ринкова вартість другої облігації – 97,5 грн., їх кількість у портфелі – 1000 штук та повна доходність – 22%.

Завдання 8. Підприємство «SELENA», структуру капіталу якого представлено на 30% позиковими коштами, на 10% – привілейованими акціями і решта – звичайними акціями, створює дві регіональні філії, де прагне зберегти аналогічну структуру капіталу. Для встановлення рівнів ризиків, що можуть супроводжувати діяльність філій, підприємство визначило два підприємства-аналоги, ринковий ризик яких оцінюється, відповідно $\beta_1 = 0,9$ та $\beta_2 = 1,3$. Відомо, що ставка процента по кредитах становитиме – 9%, рівень дивідендних виплат по привілейованих акціях планується встановити у розмірі 13%.

Безризикова ставка на фінансовому ринку становитиме 12%, очікувана дохідність добре диверсифікованого ринкового портфелю прогнозується у розмірі 17%.

Використовуючи модель CAPM, інвестиційному менеджеру необхідно визначити вартість формування акціонерного капіталу по філіях 1 та 2, а також мінімально допустимий рівень прибутковості їх діяльності на основі моделі WACC. Прийміть рішення про доцільність відкриття філій, якщо внутрішня норма доходності по першому проекту становитиме 18%, а по другому – 19,5%.

Завдання 9. Підприємство у наступному році передбачає реалізувати паралельно два інвестиційні проекти: перший – створити дві філії у регіонах, другий – реалізувати реальний інвестиційний проект, пов'язаний з оновленням основних засобів. Фінансово-інвестиційному відділу необхідно оцінити доцільність реалізації кожного з проекту, а саме:

1. Використовуючи модель оцінки капітальних активів (CAPM), визначити належну вартість акціонерного капіталу по філіях 1 та 2, а також мінімально допустимий рівень прибутковості їх діяльності на основі моделі середньозваженої вартості капіталу (WACC).

Структуру капіталу підприємства представлено на 45% позиковими коштами, на 15% – привілейованими акціями і решта – звичайними акціями. Створюється дві регіональні філії з аналогічною структурою капіталу. Для встановлення рівнів ризиків, що можуть супроводжувати діяльність філій, було визначено два підприємства-аналоги, ринковий ризик яких оцінюється, відповідно $\beta_1 = 0,6$ та $\beta_2 = 1,1$. Відомо, що ставка відсотків за користування кредитними ресурсами становить 21%, рівень дивідендних виплат по привілейованих акціях – 10,5%. Безризикова ставка на фінансовому ринку – 9%, очікувана дохідність добре диверсифікованого ринкового портфелю – 14%.

Практичне заняття № 5 **Тема «Інвестиції в засоби виробництва»**

Мета: формування навичок оцінки ефективності інвестиційних вкладень в довгострокові активи.

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

Методичні рекомендації до розрахунків викладені в презентаціях до лекційного матеріалу.

Завдання 1. Компанія «Будівельник-1» розглядає два інвестиційні проекти А і Б. Витрати по кожному з них складають 10000 грн., альтернативна вартість капіталу для кожного проекту – 12 %. Очікувані доходи від цих проектів за роками наведені в табл. 1. Зробити висновки.

Вихідні дані

Рік	Проект А	Проект Б
0	(10000)	(10000)
1	6500	3500
2	3000	3500
3	3000	3500
4	1000	3500

Необхідно визначити: строк окупності для кожного проекту; чисту приведену вартість (NPV); внутрішню норму рентабельності (IRR).

Рекомендації до розв'язання:

1. Визначимо строк окупності проекту:
2. Визначимо чисту приведену вартість:

$$ЧДД = \sum_{t=0}^t \frac{P_t}{(1+E)^t} - KB$$

де P_t – чистий потік платежів у t -му році, грн.;

t – період реалізації інвестиційного проекту, років;

E – ставка дисконтування;

KB – загальна сума капітальних вкладень підприємства, грн.

2.1. Розрахуємо NPV_A зі ставкою 20 %:

2.2. Аналогічно для проекту Б:

3. Далі розрахуємо внутрішню норму рентабельності (IRR):

Завдання 2. Визначити доцільність інвестицій в сумі 3 млн. грн. на придбання підприємства і налагодження виробництва металовиробів. Протягом року буде проведено реконструкцію підприємства вартістю 350 тис. грн. і реалізовано основних фондів підприємства на суму 300 тис. грн., а амортизаційні нарахування по всіх групах основних фондів становитимуть у рік близько 250 тис. грн.

Передбачається зберегти профіль діяльності підприємства протягом ближчих 5 років при середній собівартості виробу 29 грн., відпускній ціні 35 грн. і щорічних обсягах випуску 850 тис. штук. Дисконтна ставка – 8 %.

Зробити висновки.

Рекомендації до розв'язання:

1. Знаходимо величину початкових інвестицій:
2. Знаходимо щорічні грошові потоки, які дорівнюють сумі прибутку підприємства та амортизаційних відрахувань:
3. Знаходимо чисту дисконтовану (теперішню) вартість:

Завдання 3. Інвесторам представлені два варіанти інвестування проекту. Вихідні дані наведені в табл.

Вихідні дані

Показники	Період I	Період II
Сума інвестицій, тис. грн.	15 400	16 700
Період реалізації інвестицій, роки	5	5
Щорічні грошові потоки, тис. грн.		
1-й рік	5 000	5 200
2-й рік	4 500	6 750
3-й рік	3 700	8 700
4-й рік	3 500	7 300
5-й рік	3 200	5 430
Всього:	19 900	33 380

Необхідно вибрати кращий варіант інвестування за індексами доходності й періодами окупності капіталовкладень. Для здійснення процесу дисконтування прийнята процентна ставка 10 %.

Зробити висновки.

Рекомендації до розв'язання:

1. Знаходимо дисконтований період окупності за кожним варіантом:

Вихідні дані варіант 1

Рік	0	1	2	3	4	5
Чистий грошовий потік	- 15 400	5 000	4 500	3 700	3 500	3 200
Дисконтований грошовий потік	- 15 400	4 545, 45	3 719, 01	2 779, 86	2 390, 55	1 986, 95
Кумулятивний грошовий потік	- 15 400	- 10854,55	- 7 135, 54	- 4 355, 68	-1 965,13	21,52

Вихідні дані варіант 2

Рік	0	1	2	3	4	5
Чистий грошовий потік	- 16 700	5 200	6 750	8 700	7 300	5 430
Дисконтований грошовий потік	- 16 700	4 727, 27	5 578, 51	6 536, 44	4 985, 99	3 371, 6
Кумулятивний грошовий потік	- 16 700	- 11 972,73	-6 394, 22	145, 22	5 131, 21	8 502, 81

2. Знаходимо індекс доходності за кожним варіантом:

$$I_{\partial} = \frac{\sum_{t=0}^T \frac{P_t}{(1+E)^t}}{KB},$$

де P_t – чистий потік платежів у t -му році, грн.;

t – період реалізації інвестиційного проекту, (років);

E – ставка дисконтування;

KB – загальна сума капітальних вкладень підприємства, грн.

Практична робота № 6

Тема «Фінансова звітність міжнародної компанії та методи її аналізу»

Мета: формування навичок оцінки та аналізу фінансової звітності міжнародної компанії.

Форма контролю: опитування усні (індивідуальні), обговорення, вирішення практичних задач.

Методичні рекомендації

Ratio analysis (коефіцієнтний аналіз) встановлює співвідношення між показниками фінансових звітів, що є абсолютними величинами. Хоча фінансові аналітики застосовують різноманітні фінансові коефіцієнти та їх групування, найчастіше використовують показники віддачі інвестицій, короткострокової ліквідності, фінансової стійкості, ринкової вартості компанії

Return on investment (віддача інвестицій) показує ефективність діяльності суб'єкта господарювання шляхом співвідношення прибутку компанії та її активів чи капіталу. Визначення показників віддачі інвестицій цікавить власників компаній, щоб порівняти їх з ринковими ставками капіталу.

Short-term liquidity (короткострокова ліквідність), що означає спроможність компанії погашати свої поточні зобов'язання і вимірюється шляхом співвідношення різних сюїадових поточних активів і поточних зобов'язань, цікавить, насамперед, фінансові структури, що надають суб'єкту господарювання грошові кошти в борг.

Financial strength (фінансова стійкість) характеризує можливість підприємства погашати свої зобов'язання в довгостроковій перспективі. Аналіз фінансової стійкості, який ще називають аналізом довгострокової платоспроможності.

Основні показники *return on investment (віддачі інвестицій)*

№	Назва показника	Формула розрахунку
1	<i>Return on equity (віддача власного капіталу)</i> або <i>Return on net assets (віддача чистих активів)</i>	$ROE = \frac{\text{Pr ofit after tax}}{\text{Equity}} \cdot 100\%$ $RONA = \frac{\text{Pr ofit after tax}}{\text{Net assets}} \cdot 100\%$
2	<i>Return on assets (віддача активів)</i> або <i>Return on total assets (віддача сукупних активів)</i>	$ROA = \frac{\text{Pr ofit before int erest and tax}}{\text{Assets}} \cdot 100\%$ $ROTA = \frac{\text{Pr ofit before int erest and tax}}{\text{Total assets}} \cdot 100\%$
3	<i>Return on capital employed (віддача вкладеного капіталу)</i> або <i>Return on invested capital (віддача інвестованого капіталу)</i>	$ROCE = \frac{\text{Pr ofit before int erest and tax}}{\text{Equity} + \text{Non - current liabilities}} \cdot 100\%$ $ROIC = \frac{\text{Pr ofit before int erest and tax}}{\text{Total Assets} - \text{Current liabilities}} \cdot 100\%$

Незважаючи на чимало способів виміру *return on investment, ROI (віддачі інвестицій)*, які відображають співвідношення різних видів прибутку (прибутку до виплати відсотків і податків, прибутку до виплати податків, прибутку після сплати податків) та активів чи капіталу, різноманітність їх назв (табл.). фахівці виокремлюють два основні фінансові показники:

return on equity - ROE (віддача власного капіталу), що визначає частку чистого прибутку від власного капіталу:

return on assets - ROA (віддача активів), що визначає частку операційного прибутку від активів.

Основні показники *short-term liquidity (короткострокової ліквідності)*

Назва показника	Формула розрахунку
<i>Current ratio (коефіцієнт поточної ліквідності)</i>	$CR = \frac{\text{Current assets}}{\text{Current liabilities}}$
<i>Quick ratio (коефіцієнт швидкої ліквідності)</i>	$QR = \frac{\text{Current assets} - \text{Inventories}}{\text{Current liabilities}}$
<i>Cash ratio (коефіцієнт грошової ліквідності)</i>	$\text{Cash R} = \frac{\text{Cash}}{\text{Current liabilities}}$
<i>Working capital to sales ratio (коефіцієнт забезпечення виручки робочим капіталом)</i>	$WCSR = \frac{\text{Current assets} - \text{Current liabilities}}{\text{Sales}} \cdot 100\%$

Current ratio (коефіцієнт поточної ліквідності). який показує наскільки поточні активи компанії покривають її поточні зобов'язання, для більшості видів бізнесу є нормальним, якщо його значення є більшим одиниці.

Quick ratio (коефіцієнт швидкої ліквідності), що показує наскільки грошові кошти і поточна дебіторська заборгованість покривають поточні зобов'язання. вважається більш надійним показником ліквідності ніж коефіцієнт поточної ліквідності, оскільки ліквідність різних видів товарно-матеріальних запасів є різною. Більшість компаній мають значення цього показника в діапазоні 0,7-1.

Менш поширеним показником ліквідності є ***cash ratio (коефіцієнт грошової ліквідності)***.

Але оскільки усі зазначені коефіцієнти відображають стан справ суб'єкта господарювання лише на дату фінансових звітів, та. крім цього, на розрахунки цих коефіцієнтів значно впливає облікова політика, якою певним чином можна маніпулювати під час складання фінансових звітів, найбільш надійним показником платоспроможності суб'єкта господарювання в останній час вважається ***working capital to sales ratio (коефіцієнт забезпечення виручки робочим капіталом)***. Використання даних не тільки балансу, але й звіту про сукупний дохід дозволяє оцінити стан справ суб'єкта господарювання в динаміці. Так. наприклад, якщо за останні роки його виручка збільшилась, а величина робочого капіталу залишилась на тому ж рівні, коефіцієнт ***WCSR***, на відміну від коефіцієнтів ***CR*** і ***OR***. відразу виявить цю негативну тенденцію. У випадку недостатньої забезпеченості масштабів діяльності грошовими коштами (***overtrading***), можливим варіантом є отримання позики. Середнє значення ***WCSR*** провідних компаній Великобританії дорівнює 11 %. Але в зв'язку з

останніми тенденціями операційного менеджменту компаній до зменшення товарно-матеріальних запасів, менше значення цього показника може бути ознакою високого професіоналізму менеджерів з управління запасами, а не нестачі робочого капіталу.

Завдання 1. За наведеною нижче звітністю міжнародної компанії потрібно оцінити її рівень короткострокової ліквідності та рентабельності.

BALANCE SHEET of NONAME COMPANY

<i>£ million year ended 26 February</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Intangible Assets	4338.0	4177.0
Tangible Assets	24398.0	24203.0
Fixed Investments	1424.0	1015.0
Total Fixed Assets	35337.0	34258.0
Stocks	3162.0	2729.0
Debtors	n/a	n/a
Cash at Bank and in Hand	1870.0	2819.0
Total Assets	47206.0	46023.0
Creditors Amount Within 1 year	26829.0	23928.0
Creditors Amount After 1 year	1956.0	2616.0
Total Liabilities	30583.0	31342.0
Net Assets	16623.0	14681.0
Called Up Share Capital	402.0	399.0
Share Premium Account	4896.0	4801.0
Other Reserves	40.0	40.0
Profit and Loss Account	11197.0	9356.0
Shareholders Funds	16535.0	14596.0
Minority Interests	88.0	85.0

INCOME STATEMENT of NONAME COMPANY

<i>£ million year ended 26 February</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
Continuing operations		
Revenue (sales excluding VAT)	60,931	56,910
Cost of sales	(55,871)	(52,303)
Gross profit	5,060	4,607
Administrative expenses	(1,676)	(1,527)
Profit arising on property-related items	427	377
Operating profit	3,811	3,457
Share of post-tax profits of joint ventures and associates	57	33
Finance income	150	265
Finance costs	(483)	(579)
Profit before tax	3,535	3,176
Taxation	(864)	(840)
Profit for the year	2,671	2,336
Attributable to:		
Owners of the parent	2,655	2,327
Non-controlling interests	16	9
Earnings per share		
Basic	33.10p	29.33p
Diluted	32.94p	29.19p

Основна література

1. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навчальний посібник / М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 488 с.
2. Годованець О.В. Міжнародний фінансовий менеджмент. Опорний конспект лекцій / О. В. Годованець. – Тернопіль, 2012. – 105 с.
3. Олексів І. Б. Міжнародний фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. Б. Олексів, О. Є. Кузьмін, В. В. Івасюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 192 с.
4. Плотніков О. В. Фінансовий менеджмент у транснаціональних корпораціях / О. В. Плотніков. Видавництво 2-ге доповнене. – Київ : Кондор, 2011. – 350 с.

Допоміжна література

1. Бердинець М.Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навчальний посібник / М. Д. Бедринець, А. В. Сурженко. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 352 с.
2. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. О. Школьник. – Київ : Ліра, 2015. – 301 с.
3. Васьківська К. В. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / К. В. Васьківська, О. А. Сич. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
4. Лачкова В. М. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник / В. М. Лачкова, Л. І. Лачкова, І. Л. Шевчук І. Л. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. – 180 с.
5. Бігдан І. А. менеджмент : навчальний посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова. – Харків : ХДУХТ, 2017. – 202с.
6. Рак Т. М. Міжнародні фінанси: навчально-методичний посібник / Т. М. Рак, Г. В. Снопенко, В. І. Дубницький. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 327 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://intrans.eerc.kiev.ua> – Бібліотека Консорціума економічної освіти та досліджень.
2. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства України.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
4. <http://www.uintei.kiev.ua> – Українська система науково-технічної та економічної інформації.
5. <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/programne-zabezpechennya-dlya-rozporyadnikiv-ta-oderzhuvachiv-byudzhethnikh-koshtiv> – Програмне забезпечення для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби України.

6. <http://sfs.gov.ua/elektronna-zvitnist/spetsializovane-klientske-program/> – Спеціалізоване клієнтське програмне забезпечення для формування та подання звітності до «Єдиного вікна подання електронної звітності» Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної фіскальної служби України.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**
галузь знань – **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність – **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма – **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни – **обов'язкова**

Укладач:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії Чемчикаленко Р. А.

2022/2023 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Міжнародний фінансовий менеджмент» відноситься до циклу обов'язкових профільюючих дисциплін для спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Мета курсу: формування системи теоретичних та фахових компетентностей стосовно структури, функціонування, регулювання та здійснення міжнародного фінансового менеджменту компанії.

Практичні заняття покликані поглибити теоретичні та методологічні знання студентів з даного курсу, сприяти набуттю ними практичних навичок щодо використання фінансового інструментарію в міжнародній фінансовій діяльності бізнесу.

В процесі підготовки питань на практичні заняття та виконання практичних робіт студенти зобов'язані працювати з допоміжною навчальною та науковою літературою, застосовуючи елементи самостійного наукового пошуку.

Тестові завдання для поточного контролю з дисципліни «Міжнародний фінансовий менеджмент»

Поточний контроль здійснюється у результаті виконання тестових завдань за підсумками результатів розгляду відповідних тем за дисципліною «Міжнародний фінансовий менеджмент»: теми 1 – 4, теми 5 – 11. Тестові завдання студент виконує в аудиторії письмово або дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародний фінансовий менеджмент», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5777>.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну правильну відповідь на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини. Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів.

Питання до підсумкового контролю з дисципліни «Міжнародний фінансовий менеджмент» (екзамен для денної форми навчання)

1. Визначте особливості використання моделі вартості капіталу (CAPM).
2. Ефект фінансового важеля та його використання в фінансовому менеджменті
3. Назвіть основні особливості оцінки різних складових капіталу міжнародної компанії
4. Операційні валютні ризики у фінансовому менеджменті.
5. Опишіть основні моделі та принципи міжнародної оцінки вартості капіталу компанії.
6. Основні види валютних ризиків у фінансовому менеджменті компанії.

7. Особливості формування фінансових ресурсів міжнародної компанії
8. Охарактеризуйте вплив динаміки валютного курсу на конкурентоспроможність і діяльність міжнародних компаній
9. Охарактеризуйте міжнародні фінансові ризики компаній
10. Охарактеризуйте особливості використання внутрішніх джерел формування капіталу міжнародної корпорації
11. Охарактеризуйте особливості оподаткування в діяльності міжнародних компаній.
12. Охарактеризуйте особливості управління валютними ризиками.
13. Охарактеризуйте ризики інвестування в іноземні цінні папери
14. Охарактеризуйте управління довгостроковими активами і пасивами міжнародної компанії
15. Охарактеризуйте управління короткостроковими активами і пасивами міжнародної компанії
16. Охарактеризуйте фінансові ризики з якими стикаються міжнародні корпорації в умовах ведення міжнародного бізнесу
17. Переваги й недоліки використання «неттингу» в міжнародному фінансовому менеджменті
18. Планування та оптимізація оподаткування в діяльності міжнародних компаній
19. Поясніть відмінності експертного оцінювання вартості підприємства в національній та зарубіжній практиці
20. Проаналізуйте інструментарій управління грошовими потоками міжнародного підприємства
21. Проаналізуйте переваги й недоліки міжнародного податкового планування діяльності корпорацій
22. Розкрийте головні теоретичні концепції міжнародного фінансового менеджменту
23. Розкрийте сутність управління оборотними активами.
24. Розкрийте основні завдання міжнародного фінансового менеджменту
25. Транзакційні валютні ризики та їх управління.

Основна література

1. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навчальний посібник / М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 488 с.
2. Годованець О.В. Міжнародний фінансовий менеджмент. Опорний конспект лекцій / О. В. Годованець. – Тернопіль, 2012. – 105 с.
3. Олексів І. Б. Міжнародний фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. Б. Олексів, О. Є. Кузьмін, В. В. Івасюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 192 с.
4. Плотніков О. В. Фінансовий менеджмент у транснаціональних корпораціях / О. В. Плотніков. Видавництво 2-ге доповнене. – Київ : Кондор, 2011. – 350 с.

Допоміжна література

1. Бердинець М.Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навчальний посібник / М. Д. Бедринець, А .В. Сурженко. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 352 с.
2. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. О. Школьник. – Київ : Ліра, 2015. – 301 с.
3. Васьківська К. В. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / К. В. Васьківська, О. А. Сич. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
4. Лачкова В. М. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник / В. М. Лачкова, Л. І. Лачкова, І. Л. Шевчук І. Л. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. – 180 с.
5. Бігдан І. А. менеджмент : навчальний посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова. – Харків : ХДУХТ, 2017. – 202с.
6. Рак Т. М. Міжнародні фінанси: навчально-методичний посібник / Т. М. Рак, Г. В. Снопенко, В. І. Дубницький. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 327 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <http://intranz.eerc.kiev.ua> – Бібліотека Консорціума економічної освіти та досліджень.
2. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства України.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
4. <http://www.uinte.kiev.ua> – Українська система науково-технічної та економічної інформації.
5. <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/programne-zabezpechennya-dlya-rozporiadnikiv-ta-oderzhuvachiv-byudzhetnih-koштiv> – Програмне забезпечення для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби України.
6. <http://sfs.gov.ua/elektronna-zvitnist/spetsializovane-klientske-program/> – Спеціалізоване клієнтське програмне забезпечення для формування та подання звітності до "Єдиного вікна подання електронної звітності" Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної фіскальної служби України.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ
СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**
галузь знань – **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність – **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма – **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни – **обов'язкова**

Укладач:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії **Чемчикаленко Р. А.**

2022/2023 навчальний рік

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Дисципліна «Міжнародний фінансовий менеджмент» відноситься до циклу обов'язкових профільюючих дисциплін для спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

Мета курсу: формування системи теоретичних та фахових компетентностей стосовно структури, функціонування, регулювання та здійснення міжнародного фінансового менеджменту компанії.

Практичні заняття покликані поглибити теоретичні та методологічні знання студентів з даного курсу, сприяти набуттю ними практичних навичок щодо використання фінансового інструментарію в міжнародній фінансовій діяльності бізнесу.

В процесі підготовки питань на практичні заняття та виконання практичних робіт студенти зобов'язані працювати з допоміжною навчальною та науковою літературою, застосовуючи елементи самостійного наукового пошуку.

Індивідуальні завдання.

Індивідуальне завдання з дисципліни «Міжнародний фінансовий менеджмент» є контрольна робота.

Мета контрольної роботи є формування у студентів системи знань з дисципліни «Міжнародний фінансовий менеджмент», основою яких є набуття практичних навичок щодо використання інформаційних систем та технологій у процесі здійснення практичної діяльності у відповідному фаховому напрямку.

У ході виконання запропонованих завдань передбачається самостійна робота студентів стосовно підбору необхідної інформації з різноманітних джерел, а також знаходження та узагальнення матеріалів, що підлягали вивченню та дослідженню.

Кожен студент отримує індивідуальну тему контрольної роботи та захищає її протягом семестру згідно навчального плану.

Зміст інформації контрольної роботи повинен містити посилання на використану літературу, чинне законодавство України, наприкінці контрольної роботи необхідно привести перелік літератури. Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи – 10 балів.

Термін виконання – не пізніше ніж за 20 днів до початку залікового тижня. Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення контрольної роботи наведені в НМКД дисципліни «Міжнародний фінансовий менеджмент».

Тема індивідуального завдання – контрольної роботи:

1. Системи та методи фінансового менеджменту, аналізу та прийняття управлінських рішень
2. Суть та класифікація, основні принципи формування активів компанії.
3. Управління оборотними активами
4. Управління необоротними активами

5. Основні моделі та принципи міжнародної оцінки вартості капіталу компанії.
6. Оцінка середньозваженої вартості капіталу компанії (WACC).
7. Модель вартості капіталу (CAPM).
8. Використання методів оцінки вартості капіталу у міжнародному фінансовому менеджменті.
9. Аналіз і прогнозування руху грошових коштів
10. Моделі оптимізації залишку грошових коштів
11. Шляхи залучення позичкових коштів на міжнародних ринках
12. Управління позиковим капіталом
13. Міжнародне податкове середовище діяльності компаній.
14. Класифікація основних національних систем оподаткування та основних податків.
15. Податки в діяльності міжнародних компаній.
16. Планування та оптимізація оподаткування в діяльності міжнародних компаній
17. Основні види валютних ризиків у фінансовому менеджменті компанії.
18. Транзакційні валютні ризики та їх управління.
19. Операційні валютні ризики у фінансовому менеджменті.
20. Управління валютними ризиками.
21. Механізми хеджування валютних ризиків.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ – КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується самостійно студентом за запропонованою темою. Відповіді на питання повинні містити посилання на використану літературу, чинне законодавство України, наприкінці роботи необхідно привести перелік літератури.

Робота повинна мати обов'язкові складові частини, що розташовуються в певній послідовності:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (якщо є).

Текст роботи набирається на комп'ютері через півтора інтервали на стандартних аркушах формату А4 (210×297 мм) без рамки.

Поля: з лівого боку – 30 мм, з правого – 15 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. Абзацний відступ має бути скрізь однаковий – 1,0 см. Друкування тексту проводиться на одній стороні аркуша (пастою чорного кольору середньої жирності). Шрифт – Times New Roman, розмір – 14 пт.

У роботі допускаються тільки загальноприйняті скорочення слів (ІС, АРМ та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

Нумерація сторінок роботи має бути наскрізною, включаючи список літератури і додатки. Першою сторінкою є титульний аркуш. Нумери сторінок проставляються арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться.

Рисунки та таблиці, розташовані на окремих сторінках, включаються в загальну нумерацію.

Усі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. У правому верхньому куті над назвою таблиці пишеться слово «Таблиця 1.1» з позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання – по центру. Крапка після назви таблиць не ставиться.

Усі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення тощо) іменуються рисунками, в тексті вони іменуються словом «Рис. 1.2.», з позначенням номера розділу і номера рисунку в його межах. Підпис до рисунку розташовується під ним.

Основна література

1. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту. Навчальний посібник / М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 488 с.

2. Годованець О.В. Міжнародний фінансовий менеджмент. Опорний конспект лекцій / О. В. Годованець. – Тернопіль, 2012. – 105 с.

3. Олексів І. Б. Міжнародний фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. Б. Олексів, О. Є. Кузьмін, В. В. Івасюк. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 192 с.

4. Плотніков О. В. Фінансовий менеджмент у транснаціональних корпораціях / О. В. Плотніков. Видавництво 2-ге доповнене. – Київ : Кондор, 2011. – 350 с.

Допоміжна література

1. Бердинець М.Д. Фінансовий менеджмент у малому бізнесі : навчальний посібник / М. Д. Бєдринець, А. В. Сурженко. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 352 с.

2. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / І. О. Школьник. – Київ : Ліра, 2015. – 301 с.

3. Васьківська К. В. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / К. В. Васьківська, О. А. Сич. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.

4. Лачкова В. М. Фінансовий менеджмент у банку: навчальний посібник / В. М. Лачкова, Л. І. Лачкова, І. Л. Шевчук І. Л. – Харків : Видавець Іванченко І. С., 2017. – 180 с.

5. Бігдан І. А. менеджмент : навчальний посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова. – Харків : ХДУХТ, 2017. – 202с.

6. Рак Т. М. Міжнародні фінанси: навчально-методичний посібник / Т. М. Рак, Г. В. Снопенко, В. І. Дубницький. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 327 с.

**Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції,
інше методичне забезпечення**

1. <http://intranz.eerc.kiev.ua> – Бібліотека Консорціума економічної освіти та досліджень.
2. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства України.
3. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
4. <http://www.uinei.kiev.ua> – Українська система науково-технічної та економічної інформації.
5. <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/programne-zabezpechennya-dlya-rozporядnikiv-ta-oderzhuvachiv-byudzhetnih-koshtiv> – Програмне забезпечення для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби України.
6. <http://sfs.gov.ua/elektronna-zvitnist/spetsializovane-klientske-program/> – Спеціалізоване клієнтське програмне забезпечення для формування та подання звітності до "Єдиного вікна подання електронної звітності" [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної фіскальної служби України.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ УСПІШНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

для студентів

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**
галузь знань – **29 «Міжнародні відносини»**
спеціальність – **292 «Міжнародні економічні відносини»**
освітня програма – **«Міжнародні фінанси»**
вид дисципліни – **обов'язкова**

Укладач:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу
та економічної теорії **Чемчикаленко Р. А.**

2022/2023 навчальний рік

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

"90-100 балів"- студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

"70-89 балів"- студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускає певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

"50-69"- студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань, відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

"1-49 балів"- студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Поточний контроль – 60 балів. З них:

-50 балів (активна робота на семінарських заняттях - 4, 5 балів за заняття, що передбачає вирішення ситуаційних або практичних завдань, поточний тестовий контроль 10*2) відповідно до робочої програми;

- 5 балів (контрольна робота)

- 5 балів індивідуальна робота (есе).

Підсумковий контроль - 40 балів. З них:

- відповідь на теоретичне питання - 10 балів (1 питання по 10 балів);

- тестові завдання - 10 балів (5 тестових завдань по 2 бали);

- практичне завдання - 20 балів (розв'язання ситуації або задачі).

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти **екзамен в змішаній формі** (електронне тестування та доєднання до курсу файлу чи фото з відповіддю на білет) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Міжнародний фінансовий менеджмент», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5777>

За підсумками поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання

Набрана сума балів за 100-баловою шкалою переводиться у 4-рівневу шкалу оцінювання у такий спосіб:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно